

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Beretning

om

Veile Amts høiere Realskole i Kolding.

Udgivet, som Fndbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Juli 1858,

af

W. C. F. Lassen,
Skolens Rektor.

Kolding 1858.

Trykt hos B. G. Møller.

Skolefterretninger

for

Skoleaaret 1857—1858.

Eleverne.

J Esterretningerne for Skoleaaret 1856—1857 angaves Antallet af Skolens daværende Elever til 40. Af disse udgik, af 2den Klasse, M. B. Albinus, ved Konfirmationen i afvigte Foraar, for at anbringes ved Søværnet; B. C. G. Nyholm af 3die Klasse, i Juni d. A., for at gaae Kontorveien; H. F. Holst af 3die Klasse, ligeledes i Juni, for at lære Skibsbyggeriet.

Bed Dødsfald har Skolen mistet een Elev, A. C. Jensen fra Svendborg, der i April f. A. var bleven optaget i Forberedelsesklassen. I Begyndelsen af December blev han angreben af en heftig Gigtfeber, som han dog heldigt overstod efter et 6 Ugers smerteligt Sygeleie, hvorefter han paafaldende hurtigt gjenvandt en hos ham hidtil ukjendt Sundhed og Velvære. Men i Begyndelsen af Mai d. A. fik han et nyt Anfald, som efter mange Lidelser endte hans Liv d. 2den Juni, en tung Prøvelse for hans stakkels Forældre, hvis eneste Barn han var.

Derimod har Skolen, deels ved Begyndelsen af det nye Skoleaar, deels i Løbet af samme havt en Tilvæxt af 15 Elever, saa at disses Antal for Diebliffet er 51, nemlig 23 indenbyes og 28 udenbyes. Af Førstnævnte er 1 og af Sidstnævnte 5 konfirmerede.

Gleverne ere her anførte saaledes som de bleve ordnede ved Translokationen forrige Aar, og de i Aarets Løb optagne ere tilføiede i den Orden, hvori de ere indmeldte. Faderens Navn er hosføiet i Parenthes, og hvor intet videre findes bemærket, er Hjemstedet Kolding.

3die Klasse B.

- 1) Hans Jørgensen (Klubvært Jørgensen).
- 2) Peter Nissen (Kromand Nissen i Hvilestedkro).
- 3) Hjalmar Filstrup (Kordegne Filstrup).
- 4) Lave Marius Warming (Agent og Kjøbmand Warming).
- 5) Leopold Hartvig Meyer (Kjøbmand H. W. Meyer).
- 6) Hans Wilhelm Hartvigsen (Gaardeier og Sognefoged H. Hansen i Haastrup).
- 7) Otto Ryed Bertelsen ; (S. B. Bertelsen, Eier af Gaarden Egeland i Starup).
- 8) Engelke Heinrich Ludvig Bülow (Prop. C. A. Bülow til Nagbøllegaard).
- 9) Baldemar Julius Holst (Prop. L. F. Holst til Follerupgaard).
- 10) Niels Sophus Gylding (Kjøbmand Gylding i Veile).

2den Klasse.

- 1) Andreas Ulrich Dyholm Holck (Gjæstgiver J. H. G. Holck i Odder).
- 2) Emil Theodor Koef (Skipper D. H. Koef i Grønsfigbing).
- 3) Tage Christian Schmidt (Pastor U. K. Schmidt i Skanderup).
- 4) Christian Ehardt Lyse (Gaardeier Lyse i Skanderup).

- 5) Hans Peder Slagers (Slagers, Eier af Ewinholtsgaard ved Veile).
- 6) Peder Pedersen (P. Mikkelsen, Eier af Marielyst i Nørre-Bjert).
- 7) Carl Dlus Morten Ohlsen (Strædermester Ohlsen).
- 8) Mikkel Pedersen (Broder til Nr. 6).
- 9) Hans Buhl (Gaardeier Buhl i Estang).
- 10) Meyer Wilhelm Meyer (Broder til Nr. 5 i 3. Kl. B).
- 11) Otto Frederik Emil Lassen (Rektor Lassen).
- 12) Peter Jürgensen (Kjøbmand J. Jürgensen).
- 13) Edvard Ludvig Hansen (E. Hansen, Eier af Soelsgaard ved Kolding).
- 14) Thomas Thomsen (afd. Gaardeier N. Thomsen i Hjarup).
- 15) Holger Starup Jacobsen (Pleiefader, Forvalter Starup til Lundsbygaard i Ringkjøbing Amt).
- 16) Andreas Christian August Jensen (Pleiefader, Pastor Jind i Hjarup).

1de Klasse.

- 1) Martin Peter Paulus Møller (Kjøbmand N. C. Møller).
- 2) Albert Christian Müller (Kjøbmand C. F. Müller).
- 3) Marius Nicolaus Bastrup (Kjøbmand Bastrup).
- 4) Baldemar Nissen (Snedermester Nissen).
- 5) Jens Peter Jørgensen (Broder til Nr. 1 i 3. Kl. B.)
- 6) Sophus Julius Grandjean (afdøde Toldkontrollør Grandjean i Roeskilde).
- 7) Martin Reginald Borch (Stadshauptmand, Kjøbmand Borch).
- 8) Martin Jugwerfen Markussen (afd. Læge, Krigsraad Markussen).

- 9) Nicolai Alfred Sophus Thomsen (Th. Thomsen, Eier af Stanggaard).
- 10) Peter Christian Claudius Drum (Slagtermester P. Drum).
- 11) Christen Ludvig Drum (Slagtermester A. Drum).
- 12) Niels Simon Johansen (Gaardeier Simonsen i Seest).
- 13) Carl Theodor Møller (Møller, Eier af Arup Mølle ved Beile).

Forberedelsesklassen.

- 1) Frederik Christian Schæffer (Cand. phil., Propr. Schæfferi Nørre-Bjert, Medlem af Skolens Forstanderskab).
- 2) Peter Christian Lau (Færver og Borgerrepræsentant Lau).
- 3) Andreas Lauritzen Thærøe (Skipper Thærøe).
- 4) Henrik Henriksen (S. Henriksen, Eier af Skovgaard i Starup).
- 5) Bernhardt Echhausen Madsen (Rebflager Madsen).
- 6) Frits Wilhelm Brandt (Bager Brandt).
- 7) Carl Jørgen Wilhelm Nabye (Pastor Nabye i Heil-Beistrup).
- 8) Heinrich Schaffordt Thulstrup (Thulstrup, Eier af Nyberg-Mølle i Egtved Sogn).
- 9) Georg Bartholdy (Procurator Bortholdy).
- 10) Niels Winkel Tingleff (Gaardeier Tingleff i Bonslyd).
- 11) Simon Sofus Raben (Gaardeier Raben i Bonslyd).
- 12) Nijs Christian Raben (Broder til Nr. 11).

Som Følge af Amtets Skrivelse til Forstanderskabet, af 3die Juni d. A., hvorved bestemmes, „at Forberedelsesklassen optages

i Skolens ordinære Plan", ophører denne Klases interemistiske Stilling til Skolen fra 1ste Juli d. A. at regne.

Ved Skrivelse af 11te Januar d. A. har Amtet under Littr. c. meddeelt, „at Skoleraadet intet finder at erindre imod, at Skolens Klaser betegnes, som foreslaaet af Rektoren, med fortløbende Numere fra 1 til 5". — Dereensstemmende hermed ville fra næste Skoleaars Begyndelse Skolens 3de toaarige Kursus ikke længer blive betegnede med Underafdelingerne A. B., men med Nummerne 1—5, og saaledes at 5te Klasse, i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 18de Sept. 1855, bliver 2aarig. Denne forandrede Benævnelse vil lette Orienteringen med Hensyn til de Fag, hvor det 2aarige Kursus nødvendigt fordrer en Udskillelse i 2 Partier; i andre Fag, s. Ex. Skrivning, Tegning, Regning, og hvor forresten en Forening er mulig, ville 2 Klaser, ligesom hidtil, faae samlet Underviisning.

Det er en Selvfølge, at der fra Begyndelsen af ikke tages flere af de nye Benævnelser i Brug, end Omstændighederne fordre.

Lærerpersonalet.

I de første 7 Maaneder af indeværende Skoleaar var dette uforandret som i afvigte Skoleaar, og Underviisningsfagene vare, indtil en ny Lærer blev ansat, saaledes fordeelte, at Timelæreren i 24 ugentlige Timer besørge Underviisningen i Fransk i nederste Afdeling af 3die Klasse B., i Mathematik i 2den Klasse, i Tydsk og Engelsk i samme Klases Underafdeling, i Regning i 1ste og Forberedelsesklassen og i Gymnastik i hele Skolen. Fra 1ste April d. A., da Lærerpersonalet forøgedes ved at Seminarist Løding blev ansat som 5te Lærer, har Fordelingen af Underviisningsfagene været følgende:

Rektor: Tydsk i 3die Klasse B, 2den Klases og Forberedelsesklases øverste Afdeling; Fransk i 3die Klasse B, 2den og 1ste Klasse; Engelsk i 3die Klasse B og 2den Klasse	24	Timer	ugentlig.
Hr. Kand. K. Hoyer, Mathematik og Physik i 3die Klasse B, 2den og 1ste Klasse; Chemi og Tegning i 3die Klasse B; Naturhistorie i alle Klaser.	25	"	"
— Kand. C. Guldberg, Religion, Hi- storie og Geographi i hele Skolen .	30	"	"
— Kand. Krosgaard, Dansk i hele Skolen; Tydsk i 2den Klases og Forberedelsesklases nederste Afdeling samt i 1ste Klasse; Regning i 3die Klasse B og 2den Klasse	30	"	"
— Seminarist Løding, Regning i 1ste og Forberedelsesklasen; Tegning i 2den, 1ste og Forberedelsesklasen; Skrivning, Sang og Gymnastik i hele Skolen	34	"	"

§ Skrivelse fra Amtet af 11te Januar d. N. meddeeltet For-
standerskabet som vedtaget efter foregaaende Indstilling:

- at Underviisningen i Sang og Gymnastik vil være at optage
blandt de faste Underviisningsgjenstande for Skolen, og at
Forstanderskabet bemyndiges til dertil aarligen at anvende et
Beløb af indtil 150 Rdl.;
- at Spørgsmaalet om Forhøielsen af Lønnen for tredje og
fjerde Lærer fra 400 til 500 Rdl., og om Ansættelsen af en
femte Lærer til Forberedelsesklasen (og Sang og Gymnastik-
underviisningen) først vil kunne finde sin Afgjørelse ved næste-

Budgets Affattelse; men at Skoleraadet samtykker i, at de i Skolekassen indbetalte Overskud af de for Forberedelsesklassens Elever betalte Skolepenge udbetales som et foreløbigt Tillæg til tredje og fjerde Lærers Løn, efter Forstanderskabets nærmere Bestemmelse.

Bed Hjælp af den Sum, der saaledes var stillet til Forstanderskabets Disposition, i Forbindelse med hvad der fremdeles maatte indkomme for Eleverne i Forberedelsesklassen indtil 1ste Juli d. A., blev det muligt at udbetale tredje og fjerde Læreren en Godtgjørelse, fra Forberedelsesklassens Oprettelse indtil nævnte Datum, som om deres Gage for dette Tidsrum have været beregnet til 500 Rdl. aarlig (foruden Fribolig for en ugift Lærer eller Huusleiegodtgjørelse), og af Overskudet fra den ansjorte Indtægt sammenlagt med den Deel af de til Sang og Gymnastik bevilgede 150 Rdl., der var forfalden indtil 1ste Juli, og de tilsvarende Beløb, som de der hidtil maanedlig vare udbetalte til Timelæreren, saa man sig desuden istand til foreløbigt at bestride Udgifterne til en femte Lærers Lønning, beregnet til 500 Rdl. aarlig, men uden Fribolig eller Huusleiehjælp, indtil der ved Budgettets Affattelse, for Regnskabsaaaret 1ste Juli 1853 til 30te Juni 1859, funde ventes en endelig Bestemmelse i denne for Skolen yderst vigtige Sag.

Som Resultat af Forhandlingerne i Skoleraadets og Amts- skoledirektionens forenede Møde den 31te Mai d. A., for Lærerspersonalets Bedkommende ved Veile-Amts-skole, meddeelttes derpaa følgende i Amtets Skrivelse af 3die Juni d. A.:

Str. b) at der ansættes en 5te Lærer med Løn af 500 Rdl., dog uden fri Bolig, imod at den særlige Bevilling til Sang- og Gymnastikunderviisning derved bortfalder;

Litr. c) at 3die og 4de Lærers Løn, fra 1ste Juli d. A. at regne, forhøies fra 400 til 500 Rdl. aarlig;

Str. d) at saavel de nu ved Skolen ansatte Lærere, som de der

herefter ansættes, erholde fast Bestikkelse og som Følge deraf Pensionsberettigelse for dem selv og deres Enker, efter Skoleloven, mod at den ved Skolens Plan stillede Udsigt til Andeel i Skolepengene bortfalder, hvorhos Kirke- og Underviisningsministeriet vil være at anmode om, at tilveiebringe Justitsministeriets Aerkjendelse af, at den for fast ansatte Skolelærere lovhjemlede Fritagelse for Børnepligt bliver anvendelig ogsaa paa de fast ansatte Lærere ved Rolding Skole.

Lektionstabel.

Underviisningsfagene.	Forberedelsesklassen.	1ste Klasse.	2den Klasse.	3die Klasse B.
Dansk	5	5	4	4
Tydsf	A 2 B 2	3	A 2 B 2 (AB 1)	3
Fransf	=	3	3	3
Engelsf	=	=	3	3
Religion	3	3	3	2
Historie	2	3	3	3
Geographi	2	2	2	2
Regning	4	2	2	2
Geometri	=	2	2	2
Algebra	=	=	2	2
Physik	=	2	2	2
Chemi	=	=	=	1
Naturhistorie	(2)	2	2	2
Skrivning	6	3	2	2
Tegning	2	2	2	2

Fra Skoleaarets Begyndelse indtil 1ste April har 2den Klasse haft 2 Afdelinger med særskilt Underviisning i Tydsf og Engelsf, i den øvrige Deel af Skoleaaret har hver Afdeling haft 2 Timer særskilt ugentlig i Tydsf og 1 Time samlet til skriftlige Øvelser; i Engelsf have begge Partier derimod haft samlet Underviisning,

da nederste Afdeling i dette Sprog havde gjort forholdsviis større Fremgang, end i Tydsk.

Fra 1ste Mai har Forberedelsesklassen i Tydsk været deelt i 2 Afdelinger, da 4 nye Elever, som paa den Tid optoges, først skulde til at begynde paa dette Sprog og 2 andre, som ikke længe forud vare optagne, bekvemt kunde ordnes sammen med dem og derved forhindres fra at være til Bepvær ved den øverste Afdelings Underviisning.

Forresten har siden Mai Maanedes Begyndelse samlet Underviisning kun fundet Sted for 1ste og Forberedelsesklassen i Naturhistorie 2 Timer ugentlig, 3die Klasse B med 2den, og 1ste Klasse med Forberedelsesklassen i Gymnastik (ligesom den foregaaende Deel af Aaret) 2 Timer, og de Elever, der have Stemme, ligesledes 2 Timer ugentlig, i 2 Afdelinger, i Sang. I næste Skoleaar ville vi, saavidt de indskrænkede Lokaler og Inventariet tillade det, ved Kombinationer i Skrivning, Tegning og enkelte andre Fag søge at vinde Lærerkraft til at skaffe de ældre Elever af Landbostanden, som indmeldes uden videre Forskudskaber, end dem Landsbysskolen kan præstere, saamegen særskilt Underviisning som muligt; thi det er ikke blot positive Kundskaber de mangle, men de have ofte tungt ved at udtrykke sig, selv om ganske almindelige Gjenstande, og deres Forstandsevner ere overhovedet saalidet øvede, at de i Almindelighed have Banffelighed ved at følge og foretage selv ganske simple Tankebevægelser. Skolen maa altsaa, saavidt det staaer i dens Magt, søge at skaffe saadanne ældre Børn en Beiledning og Underviisning, der for dem omtrent kan svare til, hvad Forberedelsesklassen er for de yngre Børn; thi uden en saadan Overgangstilstand, vil Skolens og Elevernes Arbejde og Anstrængelse være lige forgjæves. Hvad her er yttret, gjælder væsentligt de Landboesønner, som efter Konfirmationen melde sig for at deeltage i Skolens mellemste Klasser; men de have hidtil

ikke været saamange (iaar navnlig paa Grund af de uheldige Konjunkturer, der have holdt mange Elever tilbage, der ellers vare bestemte for Skolen), at man har kunnet udstrække deres særskilte Underviisning videre end til et Par Fag, og det var dog ikke blot dertil at Eiendommeligheden ved deres Behandling skulde indskrænke sig. Glædeligt er det imidlertid, at Landboerne begynde at indsee Nødvendigheden af, at sende deres Børn til Skolen i en tidligere Alder, og at flere af dem allerede have viist det i Gjertningen, som kan ses af foranførte Liste over Eleverne.

Overfigt over det i Skoleaaret Læste.

Danff.

3die Klasse B. Borgens og Rungs Læsebog, 3die Kursus, S. 63—425.

Udenad er lært: Wilhelm Bisp og Kong Svend — Magnus og Knud Lavard — Ridderen ved Kulsvierhytten — Morten Luther — Morten Borup — Daniel Rangau — Ole Bind og Ridder Kalv.

Hele Bojesens Grammatik og Wolles Retfkrivningslære, som ere indøvede ved passende Stykker af Læsebogen.

To Stile ugentlig, hvoraf en Deel har bestaaet i Oversættelse fra Tydsk til Danff.

2den Klasse. Borgens og Rungs Læsebog, 3die Kursus, S. 33—130.

Hele Bojesens Grammatik og Wolles Retfkrivningslære, som ere indøvede ved Analyse af dertil udvalgte Stykker i Læsebogen.

Udenad er lært af Mammes Digtesamling: Da jeg var lille — I Aftensofen — Kong Frode og Gubben — Skovveien — Fjeldspringet — Matrosen — Den blinde Mand — Guldvægten — Det døende Barn — Sømanden — Danes broge — Naar mit Die er luft — Næsfegreven — De tre høie Ord.

To Stile ugentlig, deels Diktat, deels Oversættelse fra Tydsk til Dansk.

1ste Klasse. Borgens og Rungs Læsebog, 2det Kursus, S. 33—157.

Bojesens Grammatik § 1—47, som er indøvet ved Hjælp af de dertil bedst passende Stykker i Læsebogen.

Udenad er lært af Mammes Digtesamling: De to Hærer — Varslet — De to Heste — Guldvægten — Matrosen — Bonden og hans Søn — Fjeldspringet — Marck Stigs Døtre — Draaben — I Aftensofen — Folkesang — Næsfegreven og Danebrog.

Do Diktatstile ugentlig.

Forberedelsesklassen. Borgens og Rungs Læsebog, 1ste Kursus, S. 54—174.

På Læsebogen er lært, udenad: Bjørnen ved Kluberne — Barnet og Duen — Vandringsmanden og Lærken — Benzen i Nød — Bjørnen som Rytter — Dandsen i Skoven — Gildet i Skoven — Vidronningen og Fuglekongen.

Bed Siden af de forskjellige mundtlige og skriftlige Elementarøvelser, som foretages med Elever paa dette Standpunkt, er tillige stadigen anvendt saadanne, som forberede til den egentlige grammatikalske Underviisning, der tager sin Begyndelse i næste Klasse.

Med Hensyn til forskjellige Forespørgsler og til de med Eleverne i Forberedelsesklassen allerede gjorte Erfaringer, maa jeg erindre om, at naar det i Beretningen om Skolen for afvigte Skoleaar hedder, Side 11: „Elever optages i Forberedelsesklassen, naar de have naaet deres ottende Aar og besidde antagelig Færdighed i Indenadslæsning“, saa er Meningen heraf ingenlunde, at Alderen er Hovedbetingelsen og at den anden Fordring kan forstaaes efter den allermildeste Fortolkning. Skolen maa netop lægge størst Vægt paa den sidste Fordring og derhos gjøre opmærksom paa, at Tillægsordet „antagelig“ maa forstaaes om en forstandig Læsning og som svarer til den angivne Alder; hvorimod det, naar denne Betingelse er fyldestgjort, kommer mindre an paa, om Eleven skulde mangle noget i den opgivne Alder.

Tydsk.

3die Klasse B. Lassens tydske Læsebog. S. 185—247.

En Deel af Bogens 1ste Kursus, som ikke blev læst 1857, er benyttet til Extemporallæsning paa Skolen.

Af Lassens Opgaver til tydske Stile ere Nr. 1—30 af 1ste Parallellkursus gennemgaaede til skriftlige Dvælses og Nr. 1—39 af 2det Kursus anvendte til mundtlige Extemporalstile.

Alle Hovedpartier af Trojels tydske Grammatik og „Et Par Kapitler af den tydske Syntax til Skolebrug. Kjøbenhavn 1857“ heelt ud.

2den Klasse. Dverste Parti: Lassens tydske Læsebog. S. 167—200. Noget af Bogens 1ste Kursus og den sidste Trediedeel af Lassens Elementarvog er benyttet til Extemporallæsning. Trojels Grammatik: Substantivers og Adjektivs Deklination, Komparation, Talord, Pronominer, Verber og Præpositioner, med Forbigaaelse af alle Specialia.

De danske Stykker af Elementarbogen, til Nr. 50, ere anvendte til mundtlige og skriftlige Stile.

Nederste Parti: Elementarbogen S. 27—99. Læsebog S. 1—8.

Læsningen: Den tydske Grammatiks Formlære i Udvalg.

30 Numere af Elementarbogen til mundtlige og skriftlige Stile.

1ste Klasse. Læsningens Elementarvog S. 44—89.

Side 1—30 er benyttet til mundtlige og skriftlige Stile og til forskjellige grammatikalske Øvelser.

Udvalget af Formlæren, til 2den Konjugation.

Forberedelsesklassen. Øverste Parti: Elementarbogen Nr. 16—57. Nr. 1—15 ere benyttede til forskjellige Øvelser.

Nederste Parti: Elementarbogen Nr. 1—27 indenad og udenad. Udenadstavning og Afskrivning.

Fransk.

3die Klasse B. Øverste Parti: Læsningens Chrestomathi S. 1—58. Hvad der ifjor ikke blev læst af Læsebogen for de lavere Klasser er benyttet til Extemporallæsning.

Abrahams Grammatik: Bøiningelæren med Forbigaaelse af alle sjeldnere Former.

Læsningens Stileopgaver, 1ste Afsnit, mundtligt Nr. 35—80. 2det Afsnit 40 Numere mundtligt og tildeels skriftligt.

Nederste Parti: Læsningens franske Læsebog for Begyndere, med tilhørende Udvalg af Formlæren. Chrestomathien S. 128—134. Stileopgavernes 1ste Afsnit Nr. 1—42, mundtligt og tildeels skriftligt.

2den Klasse. Læsningens Læsebog for de lavere Klasser S. 94—103 og 108—121. Udvalg af Formlæren (Læsebogen

for Begyndere). Stileopgavernes 1ste Uffnit Nr. 1—35 mundtligt og tildeels skriftligt. (Kun 6 Elever af denne Klasse have læst Frank. Den øvrige Deel af Klassen har i de franske Timer været beskæftiget med skriftlige Arbejder, deels i Tydsk og deels i Engelsk).

1ste Klasse. Lærens Læsebog for Begyndere heelt ud. Udsøgt af Formulæren. — Stileopgavernes 1ste Uffnit Nr. 1—23 mundtligt og skriftligt.

Engelsk.

3die Klasse B. A Christmas Carol by Dickens S. 1—57. Tales of a Grandfather by W. Scott S. 29—80 er læst extemporalt paa Skolen.

Af G. J. Anfers Parleur ere de 9 første Sautaler lærte udenad og Nr. 1—334 ere benyttede til mundtlige og skriftlige Stileøvelser.

G. B. W. Witttrups Grammatik S. 18—74.

2den Klasse. Øverste Parti: The history of Little Jack Nr. 1—66.

Mariboes Grammatik S. 23—85.

Nederste Parti: The history of Little Jack Nr. 1—50.

Af Grammatiken, Formulæren til de uregelrette Verber.

Begge Partier have benyttet 1ste Uffnit af de franske Stileopgaver til at oversætte saavel mundtligt som skriftligt paa Engelsk.

Religion.

3die Klasse B. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus, 2den og 3die Artikel af Troesbekjendelsen. Balslevs Bibelhistorie forfra til Jesu Lignelser.

Mørk-Hansens Udtog af Kirkehistorien til Reformationen.

Nogle Psalmer ere lærte udenad, og Pauli 1ste Brev til Korintherne er gjennemgaaet paa Skolen.

2den Klasse. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus, fra Læren om Synden til den tredie Troesartikel inklusivt. Balslevs Bibelhistorie, Fortællingerne af det gamle Testament.

Nogle Psalmevers ere hver Uge lærte udenad.

Af det N. T. er Matth. og Mark., og af Johannes Evangelium Lidelseshistorien gjennemlæst paa Skolen.

1ste Klasse. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus, forfra til det sjette Bud. Balslevs Bibelhistorie N. T. fra Lidelseshistorien og ud. G. T. fra Skabelsen til Moses.

Nogle Psalmevers ere hver Uge lærte udenad.

Forberedelsesklassen. Bibelhistorie fra Skabelsen til Moses, og fra Jesu Lidelse til Slutningen af N. T.

For at modarbejde den sædvanlige tankeløse Udenadslæren, ere de bibelske Historier blevne Børnene fortalte en eller flere Gange og af dem gjenfortalte, og ved Underviisningen er stadigt gjort Brug af bibelhistoriske Billeder.

Enkelte Psalmevers ere lærte udenad.

Historie.

3de Klasse B. Kosods Udtog af Verdenshistorien, udg. af Thrige, fra Sullas Død til Reformationen. Af Middelalderens Historie: Frankrig, England, Italien, Tydskland, Nederlandene, Spanien og Portugal. 2 Elever have desuden gjennemgaaet Frankrigs Historie ligetil Nutiden.

2den Klasse. Kosod Historiens vigtigste Begivenheder, udg. af Thrige. 1ste Afdeling: Middelalderens og den nyere Tids Historie til den vestphalske Fred. Anden Afdeling har kun

læst til Reformationen. Begge Afdelinger have læst Mørks Fædrelandshistorie, fra Baldemar Seiers Død til Frederik den Fjerde.

1ste Klasse. Mørks Fædrelandshistorie, fra Evend Estridsen til Frederik den Femte inklusive.

Forberedelseklassen. Mørks Fædrelandshistorie, fra Knud den Store til Kalmarunionen.

For at vække Elevernes Interesse for Historien, og for ligesaavel i dette Fag som i Bibelhistorien at modarbejde tanfæløs Udenadslæren, ere de enkelte Historier fortalte, tildeels flere Gange, med mange Tillæg og af Børnene gjensfortalte.

Geographi.

3die Klasse B. Belschows Lærebog, Storbritannien og Irland, Portugal, Spanien, Frankrig, Italien, Asien og Australien.

2den Klasse. Millings Lærebog, Preussen, Østrik, Tydskland, Schweiz, Holland, Belgien, Italien, Tyrkiet og Grækenland.

1ste Klasse. Millings Lærebog, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Holland, Belgien, Italien, Schweiz. Oversigt over Europa.

Forberedelseklassen. Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Italien, Oversigt over Europa. Fortrinsviis Orientering og Øvelser paa Kortet (Kroghs Ledetraad).

Regning.

3die Klasse B. Jensen's Regnebog 2det Afsnit, fra Reguladetri med Brøf til blandede Opgaver.

Enkelte Elever ere færdige med dette Afsnit og skulle begynde paa 3die Afsnit.

2den Klasse. Øverste Afdeling: Zensens Regnebog 2det Afsnit, de 4 Regningsarter med Brøk, Reguladetri med Brøk til blandede Dpgaver.

Nederste Afdeling: de 4 Regningsarter i benævnte Tal og Reguladetri.

1ste Klasse. Omtrent Halvparten af Eleverne har gennemgaaet de 4 Regningsarter i benævnte og Resten i ubenævnte Tal efter Zensens Regnebog, 1ste Afsnit.

Hovedregning omtrent 400 Dpgaver i Addition og Multiplikation.

Forberedelsesklassen. Zensens Regnebog, 1ste Afsnit.

En Deel af Eleverne have indøvet de 4 Regningsarter i benævnte Tal. De øvrige staae paa et temmelig forskelligt Standpunkt, paa Grund af deres meget uensartede Færdighed ved Indmeldelsen og den kortere eller længere Tid, der er forløben siden deres Optagelse i Skolen.

Hovedregning som i 1ste Klasse.

Mathematik.

3die Klasse B. Munds Lærebog i den elementære Geometri indtil S. 84 om Cirklen.

A. Steens elementære Arithmetik fuldstændigt og indøvet ved en stor Mængde Dpgaver.

2den Klasse. Munds Lærebog i den elementære Geometri indtil Trekantens Kongruents S. 37.

A. Steens elementære Arithmetik indtil Divisionen; det gennemgaaede Pensum er indøvet ved en stor Mængde Dpgaver.

1ste Klasse. Geometri er gennemgaaet mundtligt, uden Af-

benyttelse af nogen Lærebog. Dvøvelserne ere foretagne ved Hjælp af et Klodseapparat: Terning, Parallelopipeder, Prismes, Pyramider og Cylinder. Til Grund for sit Foredrag og de under samme foretagne Dvøvelser har Læreren lagt et Kollegium af Prof. N. Steen, og er i samme naaet til § 11, om hvorledes enhver Udstrækning kan aftage saaledes, at den forsvinder.

Naturlære.

3die Klasse B. Naturlærens mechaniske Deel af Ørsted, til S. 134. Almindelig Bevægelseslære; dog med Forbigaaelse af Høvidemaaling ved Barometret og det vidtgaende Detail om Veining og Haarrør. *)

Chemi. *)

Chemi er læst 1 Time ugentlig udenfor den normerede Skoletid. Knud Høyers Lærebog i Chemi, til Skolebrug, som er lagt til Grund, er gennemgaaet til Metallerne. Underviisningen har bestaaet i afværende Foredrag og Examination.

Samtidigt med Foredragene ere alle saadanne Experimenter foretagne, som Lærebogen i Begyndelsen giver Anledning til, og som med Lethed kunne udføres i Timen. Foruden denne Underviisning have Eleverne, til ubestemte Timer i deres Fritid, haft Leilighed til selv at foretage enkelte Forsøg, og til at øve sig i de almindelige kemiske Arbejder.

Blandt de i Harets Løb af Eleverne selv udførte Arbejder og Dvøvelser ere følgende de vigtigste:

Udvikling af Brint ved at lede Vanddamppe over glødende Jernspaaner.

Udvikling af Brint ved at behandle Jern og Zink med fortyndet Svovlsyre.

Filtrering, Inddampning og Krystallisation af de derved dannede Salte.

Iltning af Kviksølv (ved Salpetersyre), Dannelse af Kviksølvteille. Reduktion af Kviksølvteille ved Glødning; Opsamling af den udviklede Ilt.

Dannelse af Kobberilte ved at lede Ilt over glødende Kobberspaaner.

Dannelse af Kobberilte ved Glødning af Kobber i en aaben, skraatliggende Digt.

2den Klasse. Silfverbergs Lærebog i kemisk Physik til Electricitet, S. 41. Dampmaskinen er mundtligt bleven udførligere behandlet, og det Gjennemgaaede er stadigt oplyst ved Forsøg.

1ste Klasse. Ved Underviisningen er ikke benyttet nogen Lærebog og ved Examinationen er kun forlangt, hvad der antoges at kunne opfattes af Eleverne under det mundtlige Foredrag, hvorved der stadigt henvises til de foretagne Forsøg og til de i det daglige Liv almindeligst mødende Phænomener. Gjennemgaaet er: Legemernes physiske Egenskaber — Tyngde og Vægtfylde — Bevægelse og Hvile, Tyngdepunktet og de faste og draabeflydende Legemers Ligevægt — Vægtstangen, Tridsen, Vinden og Ekraaplanet.

Naturhistorie.

3die Klasse B. Planterigets Naturhistorie ved Waupell, med Forbigaaelse af enkelte Detailler, navnlig angaaende Plantens indre Bygning.

Der er med Eleverne foretaget adskillige botaniske Ekspeditioner.

Tilberedelse af Svovlbarium ved Glødning af svovlsurt Baryt med Kul.

Dannelse af kunstigt Baryt ved Kobberiltens Berørvirkning med Svovlbarium. Afbenyttelse af Svovlbarium til Tilberedning af nogle Barytsalte.

Tilberedning af chlorurt Kali; Istdrilling af chlorurt Kali.

Udvikling af Ammoniakluft, Chlor og Chlorbrinte, samt Tilberedning af Ammoniakvand og Saltsyre.

Nogle Destillationer, saasom Tilberedning af koncentreret Edikesyre, Rectifikation af Spiritus osv.

Tilberedning af nogle Metallsalte, f. Ex. salpetersur Sølvste.

I en Deel Mergelprøver er Kalkmængden kvantitativt bestemt, efter et Par Dietboder.

Brændeværdien for nogle Tørve og Steenkulsprøver er bestemt ved Reduktion af Blvilde.

2den Klasse. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget's Naturhistorie, forfra til S. 111. Skolens naturhistoriske Samling har stadigt været benyttet ved Underviisningen.

1ste Klasse. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget's Naturhistorie, Pattedyrene og Fuglene, samt de koldblodige Beendyr. Forberedelsesklassen har siden 1ste April i dette Aar haft Fællestimer med 1ste Klasse, men der er kun fordret saameget som Eleverne kunde antages istand til at opfatte af de mundtlige Foredrag og Forklaringer, som gives dem i Skolens Samlinger.

Skrivning.

Bed Underviisningen benyttes Bjerrings og Riisgaards For-
skrifter; i Forberedelsesklassen afvevles med Taftskrivning og andre
Ovvelser, som dermed staae i Forbindelse.

I en særskilt Skrivebog skriver Eleven hver Maaned et
Prøveblad, der giver en let Oversigt over Fremgangen i Aarets
Løb og ved Examen fremlægges istedetfor de sædvanlige Prøveskrifter.

Tegning.

Bed Tegneunderviisningen benyttes Prof. Sinesens Apparat
til geometrisk og Projektionstegning. I Forberedelsesklassen og
tildeels i 1ste Klasse foretages Forøvelser til geometrisk Tegning.

Skolens Samlinger og Inventarium.

(Tidsrummet fra Udgangen af 1856 til Midten af 1858).

I det foreløbige Udkast til en Plan for Skolen, som vedtoges i Amtsskoleinspektoratets og Amtsskoleraadets kombinerede Møde d. 27de Juni 1856, opførtes til Bibliothekets, Samlingernes og Inventariets Vedligeholdelse paa den særlige Konto 110 Rd. 2 Mk. 12 Sk., hvorved tillige blev bestemt, at hvad der i et Regnskabsaar besparedes paa de andre Poster af den særlige Konto, ogsaa kunde anvendes (altsaa for en Deel eller heelt) paa denne Post. I Mødet d. 25de Juni 1857 bevilligedes til den budgetterede Sum et Tilskud, for Regnskabsaaaret fra 1ste Juli 1857 til 30te Juni 1858, af 50 Rd., hvorom i Kommunikationen af 30te Juni 1857 bemærkes, at Beløbet efter Bevillingens Form kan antages ogsaa at ville blive gjentaget i følgende Aar. I samme Møde bevilligedes ekstraordinært 150 Rd. til Anskaffelsen af kemiske Apparater og 75 Rd. til et nyt Inventarium af Borde og Bænke i den fysiske Klasse. — Endelig er i Mødet d. 31te Mai d. A. gjentaget Bevillingen af 50 Rd. til Bibliotheket, Samlingerne og Inventarium (for 1858—1859), endvidere ekstraordinært for indværende Regnskabsaar 250 Rd. til første Indretning af et kemisk Laboratorium og aarligt (fra 1858—1859 at regne) 50 Rd. til yderligere Anskaffelse af endnu manglende kemiske Apparater og til Bestridelse af de med Experimenterne forbundne Udgifter.

Af denne korte Overfigt vil det ikjønnes, at de forskjellige Indstillinger om Bevillinger til at anskaffe eller komplettere fornødne Apparater og til at bestride Udgifter, som ere uundgaaelige, naar Underviisningen i visse Retninger skal bringe et tilfredsstillende Resultat, af Autoriteterne ere blevne behandlede med en Liberalitet, der, i Betragtning af de tilstedeværende Forhold, fortjener i høi Grad at paaskjønnes; men det bør derhos fremhæves, at det fornemmelig er Hr. Amtmand D. Lehmann, der i Egenkab af Amtskoledirektionens og Amtsskoleraadets Formand har virket til en heldig og snarlig Ordning af de forskjellige Anliggender, som væsentligt betinge Skolens Bestaaen og Udvikling, og der saaledes har viist, at han med stigende Interesse omfatter den Stiftelse, hvis varme Talsmand han har været, fra det Dieblif af at det blev vedtaget, at en saadan Underviisningsanstalt skulde afløse den nedlagte Latinscole i Rolding.

A. Bibliotheket.

Ved Revisionen, som er foretaget to Gange, først ved Børgernes Omflytning, for at skaffe mere Plads i de Sag, som, ifølge Skolens Natur, for Eftertiden nærmest have Udkomst til Forøgelse, og senere, da alle Bøger vare opstillede, savnedes foruden enkelte Bærker, der i Medfør af ministerielle Skrivelser vare udtagne af Bibliotheket, førend Samlingerne overleveredes til Byen, og dem, som i Hovedfortegnelsen vare noterede som manglende, endnu omtrent en Snes Bind, meest Skolebøger, der ville blive erstattede ved nye Exemplarer, forsaavidt som Skolen maatte have Brug for dem. I følgende Fortegnelse er ogsaa anført enkelte Bøger, som ikke findes optagne i Rolding Latinscoles Meddelelser om Bibliotheket.

(De med † betegnede Bøger ere ffjærnkede af Underviisningsministeriet, de med * af andre Givere.)

1. Theologi.

- H. Martensen: Dogmatiske Dplysninger. Kbhvn. 1850.
 C. J. Brandt: Bibelff Billedbog med Fortællinger. Kbhvn. 1857.
 F. Hammerich: Forhandlinger paa det første skandinaviske Kirke-
 møde. Kbhvn. 1857.
 W. Nothe: Det danske Kirkeaar, 2den Udgave. Kbhvn. 1843.
 C. F. Engelstoft: Liturgiens Historie i Danmark. Kbhvn. 1841.

2. Nyere fremmede Sprog.

- J. & W. Grimm: Deutsches Wörterbuch. Leipzig 1855—1857.
 9—12 Lieferung.
 *H. C. F. Lassen: Opgaver til tydske Stile for Skolernes høiere
 Klasser. Odense 1857.
 J. Listov: Engelsff Elementarvog. 3die Udg. Kbhvn. 1857.
 T. G. Repp: English stories. 3d. Ed. Cph. 1857.
 R. F. C. Wagner: Grammatik der englischen Sprache. Neu
 bearbeitet von L. Herrig. 6te Aufl. Braunschw. 1857.
 Wigand: Pocket Miscellany. Vol. 1—5. Göttingen
 1855—58.
 J. Listov: Engelsff Læsebog. 1—2 Ufd. Kbhvn. 1857—58.
 *H. C. F. Lassen: Stileopgaver til Indøvelse af den franske
 Grammatiks Elementer, 1ste Uffnit. 4de Oplag. Odense 1857.
 *H. C. F. Lassen: Fransff Læsebog for Skolernes lavere Klas-
 ser. 2den Udgave. Odense 1858.

3. **Dansk Literatur og Sprog.**

Ersløw: Almindeligt Forfatterlexikon for Danmark. Supplementbind 4—5 Hefte. Kbhvn. 1856—57.

*Schach: Staffeldts samlede Bærker, udg. ved J. L. Liebenberg. Fortsættelse og Biographi. 1—5 H.

Grundtvig: Døtrin af Nordens Kæmpeliv. 2det Hefte.

J. P. Myrster: Blandede Skrifter, 6te Bd. Kbhvn. 1857.

L. Holberg: 3 latinske Breve. Overs. 1745, udg. af Levin. Kbhvn. 1857.

L. Holberg: 120 Epistler. Udg. af Fabricius. Kbhvn. 1858.

P. L. Møller: Det nyere Lystspil i Frankrig og Danmark. Kbhvn. 1858.

J. Dyrhøvd: Udsigt over de danske Sprogarter. Kbhvn. 1857.

Den danske Rimkrønike udg. af G. J. Brandt. Kbhvn. 1858.

G. J. Allen: Det danske Sprogs Historie i Hertugdømmet Slesvig eller Sønderjylland. 1—2 D. Kbhvn. 1857—1858.

Molbech: Dansk Ordbog 2den Udg. 5—7 H. Kbhv. 1856.

H. H. Lefolii: Kortfattet dansk Sproglære. Kbhvn. 1857.

4. **Historie og Politik.**

Bechers Verdenshistorie oversat af Riise. Register 1—2 H. Kbhvn. 1857—1858.

Annuaire des deux mondes. Années 1856—1857. Paris 1 V.

L. Robert og H. Arnoul: Skildringer af Frankrigs Historie. Overs. af Kjølhede. Kbhvn. 1857.

P. G. Lind: Christendommens Indflydelse paa den sociale Forfatning fra dens Stiftelse til Justinian. Kbhvn. 1852.

P. G. Lind: Christendommens Indflydelse paa de occidentalske Følkeslag fra Aar 500 til 814. Kbhvn. 1858.

- T hier s: Konsulatets og Reiserdømmets Historie. 5. 130—159.
 Macaulay: Englands Historie. 5. 22—30.
 A. Cronholm: Gustav II. Adolfs Regering. Stockh. 1857.
 1—2 B.
 L. Ranke: Fürsten und Völker von Süd-Europa. 1—4 Bd.
 4te Auflage. Berlin 1854—1857.
 † Marsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv. 2det Bds.
 1ste og 2det 5. Kbhvn. 1856—57.
 † Diplomatarium Christierni lmi. Udg. af E. F. Wegener.
 Kbhvn. 1856. 4to.
 N. Winther: Færøernes Historie. Kbhvn. 1858. 1ste 5.
 Theophilus: Die schleswigsche Sprachsache. Kbhvn. 1858.

5. Geographi og Statistik.

- K. v. Raumer: Allgemeine Geographi; 3te Aufl. Lpzg. 1848.
 † Statistisk Tabelværk. Ny Række, 12te Bd., 1ste Afd., Kbhvn.
 1856.

6. Reisebeskrivelser.

- Th. E. Petersen: Et Besøg i Jerusalem og Omegn. Kbhvn.
 1857.
 A. v. Humboldt: Reise i Amerika, oversat af H. Sødning,
 Kbhvn. 1856.
 A. v. Humboldt: Reiser i det europæiske og asiatiske Rusland,
 overs. af H. Sødning. Kbhvn. 1856.
 B. Chandlers: Ved Saltsøen. Oversat af Sørensen.
 Kbhvn. 1858.
 J. Bonomi: Niniveh and its Palaces, with 279 engra-
 vings. London 1853. 8vo.
 Mac Clure: Opdagelsen af Nordvestpassagen, overs. af D. P.
 Svendsen. Kbhvn. 1858.

C. J. Anderson: Sjön Ngami, Forskningar och Uptächter under 4 Års Vandringar i Sydvestra Afrika. Stockholm 1856.

Levingstone: Reise i Syd-Afrika. Overs. af Wøldike. 1—4 5. Kbhvn. 1858.

7. Mathematik.

Sime sen: Apparat til geometrisk og Projektionstegning. 1—3 5.

M. Steen: Mathematisk Opgaver. Kbhvn. 1849.

Ramus: Trigonometri. Kbhvn. 1853. 4°.

M. Steen: Sphærisk Trigonometri. Kbhvn. 1858. 4°.

J. Petersen: Om Logarithmer og deres Brug. Kbhvn. 1858.

8. Naturvidenskab.

J. Lange: Haandbog i den danske Flora, 2den Udg. 1—4 5. Kbhvn. 1857—58.

J. v. Kobell: Populære mineraliske Skitser, oversat af J. P. Lesellé. Kbhvn 1856.

Die Fortschritte der Physik in 1853—54. 9—10 Jahrgang. Berlin 1856—57.

C. Ramus: Grundtræk af Astronomien. Udg. af M. Steen. Kbhvn. 1858.

Mundt: Lærebog i Astronomien for Skoler. Kbhvn. 1855.

J. de Rougemont: Geschichte der Erde, übers. v. G. Fabricius. Stuttg. 1856.

Pouillet=Müllers Physik, 5te Aufl. 1—3 Bd. mit Atlas. Braunschw. 1856—58.

J. Mohr: Lehrbuch der chem. analyt. Titrimethode. Braunschweig. 1—2 B. 1857—58.

J. N. Fuchs: Gesammelte Schriften. München 1856. 4°.

J. Frick: Die physikalische Technik. Braunschw. 1856.

- M. Wagner: Geschichte der Urwelt, 2te vermehrte Aufl. 1. B. Leipzig 1857.
- M. J. Berlin: Læsebog i Naturlæren for Hvermand. 1ste H. Kbhvn. 1858. 2 Expl.
- Magnussen: Physiske Opgaver. Kbhvn. 1858.
- K. Karmarsch: Lærebog i den mechaniske Technologie, bearb. af Wilkens. Kbhvn. 1852. 1. Bd. 8vo og 1 Bd. Tavler i Iverfolio.
- J. F. W. Johnston: Agerdyrningschemi og Jordbundskere. Overs. af E. Thomsen. 1—4 i 2 Bd. Kbh. 1851—54.
- J. Thomsen: Chemiens vigtigste Resultater. Kbhvn. 1853.
- P. Pedersen: Almenefattelig Veirlære. Kbhvn. 1854.
- E. Holten: Læren om Naturens almindelige Love. Kbhvn. 1857.
- E. Thomsen: Anviisning til Rivellering med Vandrøret. Kbhvn. 1858.

9. Filosofi.

- G. Sibbern: Om Humanitet og Afstand. Kbhvn. 1857.
- G. Sibbern: Om Humanismen. Kbhvn. 1858.
- S. Schaaf: Physiognomiske Studier. Kbhvn. 1858.

10. Pædagogik, Methodik og Underviisningsvæsen i Almindelighed.

- J. Lange: Skolen og Livet. Kbhvn. 1854—56.
- N. G. la Cour: Lærebog i Gymnastik. Kbhvn. 1856. 2 Expl.
- Gh. Jürgensen: Om Mathematiken som Middell for almindelig Dannelse. Kbhvn. 1857.
- J. N. Stochholm: Folkeskolevæsenet i Schweiz. Kbhvn. 1857.
- † I. E. Rietz: Skånska Skolväsendets Historia. Lund 1848.

J. W. Jensenburg: Kurze Anweisung beim Unterrichte im Tactschreiben. 1856.

M. P. Berggreen: Sange til Skolebrug 1—7 H. Kbhvn. 1851—1857.

11. Tidsskrifter.

Dansk Maanedsskrift redig. af M. G. G. Steenstrup. Kbhvn. 1857—58. 4—6 Bd.

Nordisk Universitets-Tidsskrift, 2den Aargangs 2—4 H.; 3die Aargangs 1—3 H.; 4de Aargangs 1ste H.

Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskabene af Fogh, Baupell og Lütken. 3 Bd. 4—6 H. 4 Bd. 1—6 H. 5 Bd. 1—3 H. 1856—1858.

M. Petermann: Mittheilungen aus J. Berthes' Geographischer Anstalt. Gotha 1857. 1—12 H. 4to. 1858. 1—6 H.

12. Efterretninger om Universitetet eller andre Stiftelser, Examenlister, Forelæsninger odl.

† Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet fra Septbr. 1854 til Novbr. 1857.

† Charakterlister over Afgangsexamen, 2den Examen og den philosophiske Examen. 1854—57.

M. G. P. Linde: Meddelelser angaaende Kbhvns. Universitet. 1—2 H. Kbhvn. 1857—1858.

13. Lærde Selskabers Skrifter.

† Oversigt over det kongl. danske Videnskabers-Selskabs Forhandlinger 1854—56.

14. Disputatser.

† B. J. Fog: Kartesius, den nyere Philosophis Fader. 1856.

† F. G. Wiehe: De vestigiis et reliquiis synonymicæ artis Græcorum. 1856.

† 15. Leilighedskrifter.

- 3 Universitetsprogrammer (1856—1857).
 34 Programmer fra Skoler i Danmark (1856—1857).
 6   "   fra Skoler i Slesvig (1856—1857).
 12   "   fra Skoler i Holsteen (1856—1857).
 2   "   fra Lauenborg (1856—1857).
 12   "   fra Skoler i Norge (1855—1856).
 385   "   fra Skoler i Preussen (1853—1855).

16. Blandinger.

Nordisk Konversationslexikon. 1—8 B. 1857—1858.

M. Meyer: Fremmedordbog. Kbhvn. 1857.

17. Landkort.

Danmarks-Kort til Skolebrug, af Lieut. Schroll. Opkæbet paa Lærred, ferniseret og forsynet med Stoffe.

B. Morfskabsbibliotheket.

Af Grunde, som jeg ikke for Diebliffet finder det nødvendigt at udtale mig videre om, har jeg anseet det for rigtigt, først senere at lade Udlaanet fra denne Afdeling af Bibliotheket tage sin Begyndelse. Naar nogle nødvendige Foranstaltninger ere truffne, og det efterhaanden viser sig, at de vigtigste Betingelser ere tilstede for at Hensigten dermed kan opnaaes paa en tilfredsstillende Maade, ville Eleverne faae Udgang til den vakre lille Bogsamling, som vi med saamange andre gode Ting have modtaget i Arv efter den nedlagte Skole.

C. De naturvidenskabelige Samlinger.

1. Den physiske Samling.

a. Galvanisme.

Bunseus Batteri (6 Elementer).

b. Den kemiske Afdeling.

For de under 25de Juni 1857 til kemiske Apparater bevilgede 150 Rd. er efterhaanden anskaffet:

- 1 Vægtfaal paa Stativ.
- 1 fransk Gramvægt.
- 1 rund Jernovn med Rist, Ringe og 3 Skaale til Sandbad.
- 1 mindre Jernovn.
- 3 Træstativer til Dørene.
- 1 lille Gasometer.
- 1 Bliffkasse til Luftudvikling.
- 1 lille Vandtønde med Hane.
- 1 Spand.
- 1 lille Ballie.
- 2 dreiede Træstativer med Messingtænger og Skruer.
- 2 Liebig'ske Svalerør.
- 1 Pd. Glasrør.
- Nogle Gutapercharør.
- 1 Glasmorter.
- 2 Platintraade til Blæserørsforsøg.
- 8 Kolber med Førlag.
- 6 Florentinerflasker.
- 8 tubulerede Retorter.
- 10 Cylinderglas.
- 4 Glastragte.
- 4 hessiske Digler.
- 5 Blyantsdigler.

- 6 smaa Digler (Berliner Porcellæn).
 3 Bølsifte Flasker med Lednings- og Sikkerhedsrør.
 4 Badsteflasker med indsleben Prop og indsmeltet Rør.
 10 Porcellænskaale og Digler.
 2 Kogeflasker.
 60 Reagensglas, hvoriblandt et Par Sikkerhedsrør, Badstferør, Chlorcalciumrør, Arsenik-Reduktions-Rør, nogle smaa af Glasrør blæste Retorter samt nogle Smaatragte.
 60 Glas af forskjellig Størrelse med indsleben Prop.

Desuden er bestilt en Deel Glasapparater til at komplettere den kemiske Samling; men som endnu ikke er præsteret fra vedkommende Glasværk.

2. Den naturhistoriske Samling

har ved Gaver faaet følgende Tilvæxt:

- Rød Glente (*Falco milvus*) fra Hr. Proprietær Schæffer.
 Musevaage (*Falco buteo*, hvid Afart) fra Hr. Agent Warming.
 Grønspæt (*Picus viridis*) fra Hr. Boghandler Jversen.

Inventarium.

Før de under 25de Juni f. A. bevilligede 75 Rd. er til den physiske Klasse anskaffet et hensigtsmæssigt Inventarium af halvrunde Borde og Bænke, som blev taget i Brug i Slutningen af Septbr. f. A., og som er indført paa Skolens Inventarieliste.

Chemisk Laboratorium.

Før at fremme Underviisningen i Chemi og fjerne de Ulemper og Uregelmæssigheder, der ere uundgaaelige, naar Arbejderne skulle foretages i et Lokale, som ikke er indrettet dertil, indsendte

Førstanderskabet, paa mit Forslag, et Andragende om, at faae et særligt beliggende Høvehuus i Forbindelse med Halvdelen af et tilgrændsende Brændehuus indrettet til et kemisk Laboratorium. Den med Andragendet følgende Tegning approberedes, og Overslagets Beløb 250 Rd. bevilgedes, som ovenfor anført, i Mødet d. 31. Mai d. A.

Saa snart Bevillingen blev Førstanderskabet kommuniceret, toges fat paa Arbejdet, der ventes tilendebragt saa betimeligt, at Laboratoriet kan tages i Brug ved det nye Skoleaars Begyndelse.*)

Til Chemien er altsaa i det Hele bevilget: extraordinært til Laboratoriet 250 Rd., til Apparater 150 Rd. og aarligt 50 Rd. til Experimenter og Suppleringer. Skolen har derved opnaaet et stort Gode, som blandt Skolerne, saavidt vides, Sorø hidtil alene har været i Besiddelse af, og man tør vel haabe, at det i Gjærningen skal vise sig, at der herved er gjort en glædelig Begyndelse til i denne Landsdeel at virke for Udbredelsen af den Green af Naturvidenskaben, som med hver Dag vinder større Betydning for Videnskaben og for Livet.

Legat.

Renten for 1856 af det til Latinskolen skænkede og til Beile Amtsskole overførte „Kolding Borgeres Legat“ 20 Rd. kunde ikke uddeles ifjor, da man endnu ikke havde seet sig istand til at tilveiebringe Underviisning i Sang, og Skolen desuden havde bestaaet for kort til at de i Grundtatsen fastsatte Betingelser kunde fyldestgjøres. Beløbet indfattes derfor i Sparekassen og vil nu i dette Efteraar, tilligemed Renten for 1857, blive anvendt efter Bestemmelsen.

*) En nærmere Beskrivelse af Laboratoriet, ledt af en Tegning, vil maasse blive leveret i en af de følgende Beretninger om Skolen.

Fripladser.

I Amtskoledirektionens og Amtskoleraadets forenede Møde d. 31. Mai d. A. vedtoges efter Forstanderskabets, paa mit Forslag grundede, Indstilling, at der ved Veile-Amtsskole oprettes indtil 6 Fripladser for begavede fattige Børn i Amtet, for hvis Underholdning i Kolding og øvrige Forsyning, der paa anden Maade kan gjøres Udveie. Disse Pladser ville være at bortgive efter Indstilling af Skolens Forstanderskab, af Skoleraadet og Amtsskole-direktionen i Forening.

Den offentlige Examen

i

Veile Amtskole

afholdes fra den 14de til den 22de Juli

i følgende Orden:

Den skriftlige Deel.

Onsdagen den 14de Juli.

Kl. 2—5. 3die Klasse B. Arithmetik.

Torsdagen den 15de Juli.

Kl. 8—11. 3die Klasse B. Tydsk Stiil.

„ 8—11. 2den Klasse. Dansk Stiil.

„ 8—11. 1ste Klasse. Fransk Stiil.

„ 2—5. 3die Klasse B. Fransk Stiil.

„ 2—5. 2den Klasse. Engelsk Stiil.

„ 2—5. 1ste Klasse. Dansk Stiil.

Fredagen den 16de Juli.

Kl. 8—11. 3die Klasse B. Dansk Stiil.

„ 8—11. 2den Klasse. Tydsk Stiil.

„ 2—5. 3die Klasse B. Engelsk Stiil.

„ 2—5. 1ste Klasse. Tydsk Stiil.

Den mundtlige Deel.

Mandagen den 19de Juli.

- Kl. 8—10. 3die Klasse B. Danff.
 „ 8—10. 2den Klasse. Mathematif.
 „ 10—12. 1ste Klasse. Historie og Geographi.
 „ 10—12. Forberedelsesklassen. Regning.
 „ 2—3. Forberedelsesklassen B. Tydsk.
 „ 3—4½. 3die Klasse B. Religion.
 „ 3—5. 2den Klasse. Danff.
 „ 4½—6½. 3die Klasse B. Fransk.
 „ 5—7. 1ste Klasse. Regning.

Tirsdagen den 20de Juli.

- Kl. 8—10. 3die Klasse B. Historie og Geographi.
 „ 8—10. 2den Klasse. Physik.
 „ 10—11½. 1ste Klasse. Naturhistorie.
 „ 10—11. Forberedelseskl. A. Tydsk.
 „ 2—3. 2den Klasse. Fransk.
 „ 3—5. 3die Klasse B. Tydsk.
 „ 3—5. 2den Klasse. Naturhistorie.
 „ 5—6. 3die Klasse B. Regning.
 „ 5—7. 1ste Klasse. Religion.

Onsdagen den 21de Juli.

- Kl. 8—10. 3die Klasse B. Mathematif.
 „ 8—10. 2den Klasse. Engelsk.
 „ 10—12. 1ste Klasse. Tydsk.
 „ 10—12. Forberedelsesklassen. Historie og Geographi.
 „ 3—5. 3die Klasse B. Naturhistorie.
 „ 3—5. 2den Klasse. Religion.
 „ 5—7. 1ste Klasse. Physik.
 „ 5—7. Forberedelsesklassen. Danff.

Torsdagen den 22de Juli.

- Kl. 8—10. 3die Klasse B. Physik og Chemi.
 „ 8—10. 2den Klasse. Lydsf.
 „ 10—12. 1ste Klasse. Danff.
 „ 10—12. Forberedelsesklassen. Religion.
 „ 2—3½. 2den Klasse. Regning.
 „ 3½—5. 1ste Klasse. Mathematik.
 „ 3—5. 3die Klasse B. Engelsk.
 „ 5—7. 2den Klasse. Historie og Geographi.
 „ 5—6. 1ste Klasse. Fransk.
 „ 6—7. Forberedelsesklassen. Naturhistorie.
-

Freitag Formiddag Kl. 9, den 23de Juli, meddeles Udsaldet af Examen. — Løverdagen den 17de Juli Kl. 9 prøves de indenbyes og Løverdagen den 21de August Kl. 9 de udenbyes Elever, som ønskes optagne i Skolen. — Mandagen den 23de August Kl. 9 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Elevernes Forældre og Foresatte samt Andre, som interessere sig for Skolen og Underviisningen, indbydes herved til at bære Examen med deres Nærværelse.

S. C. F. Lassen.